

Wymagania edukacyjne na oceny z historii w klasie 4 okres I rok szkolny 2023/24

(na podstawie materiałów udostępnionych przez GWO)

temat	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. Co to jest historia?	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: historia (dzieje), historyk. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jakim celu poznaje się historię. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: historia prywatna, - konieczność poznawania historii w sposób chronologiczny. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady wydarzeń należących do historii prywatnej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pojęcie: historia państw. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady wydarzeń należących do historii rodzinnej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady wydarzeń należących do historii państw. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać Kraków w różnych okresach historycznych.
2. O mierzeniu czasu.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie, - rzymski sposób zapisu cyfr i liczb. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: oś czasu - dlaczego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: chronologia, - znaczenie umieszczania wydarzeń w kolejności chronologicznej. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać sposoby mierzenia czasu w przeszłości 	

	<p>- pojęcia:, nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie,</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- określić wiek i połowę wieku dla danego wydarzenia historycznego.</p>	<p>korzystamy z osi czasu.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- obliczać upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszczać je na osi czasu.</p>	<p>- wyjaśnić, w jakim celu mierzy się czas.</p>		
3. Jak poznać przeszłość?	<p>Uczeń zna:</p> <p>- podział źródeł historycznych.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: źródła historyczne, źródła pisane, źródła materialne, źródła ustne.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- podać przykłady źródeł pisanych i materialnych.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: archeologia, archeolog, muzeum.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: wykopaliska archeologiczne, kronika,</p> <p>- związki między archeologią a historią.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- podać przykłady odkryć dokonanych przez archeologów.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- przykłady muzeów.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcie: dziedzictwo historyczne,</p> <p>- rolę, jaką w poznawaniu historii odgrywają źródła historyczne.</p> <p>Uczeń potrafi:,</p> <p>- wyjaśnić, dlaczego trzeba chronić dziedzictwo historyczne.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- okoliczności powstania i upadku osady w Biskupinie.</p>
4. Moja rodzina.	<p>Uczeń zna:</p> <p>- nazewnictwo stosowane do określenia relacji między</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- tradycje własnej rodziny.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny.</p> <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny.</p>

	<p>poszczególnymi członkami rodziny.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: rodzina, krewny, przodek. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, pamiątka rodzinna, tradycje rodzinne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny - wymienić przykłady pamiątek rodzinnych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny, - opowiedzieć o własnej pamiątce rodzinnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - znaczenie zdjęć i innych pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny. 	
5. Ojczyzna małych ojczyzn.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sąsiadów Polski, <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie Polskę i jej regiony, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizację największych zabytków w Polsce,, - nazwy regionów wchodzących w skład Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić różnicę między małą ojczyzną a ojczyzną, - wskazać na mapie miejscowość, w której mieszka. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znane postacie i legendy związane z historią własnej miejscowości, - herb własnej miejscowości. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rolę, jaką w życiu człowieka odgrywa mała ojczyzna. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami i wskazać je na mapie, - zebrać informacje o własnej miejscowości. I opisać swoją małą ojczyznę 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazwy regionów wchodzących w skład Polski i charakterystyczne dla nich cechy krajobrazu
6. Polskie symbole i święta narodowe.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najważniejsze miejsca pamięci narodowe 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić najważniejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać lokalne miejsca pamięci narodowej.

	<p>Józefa Wybickiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - oficjalną nazwę państwa polskiego, - polskie symbole narodowe. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachować odpowiednią postawę wobec polskich symboli narodowych, - wymienić najważniejsze święta narodowe, - odśpiewać trzy zwrotki i refren <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: Rzeczpospolita (republika), obywatel, miejsce pamięci narodowej, święto narodowe. 	<p>pamięci narodowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, dlaczego obchodzimy święta narodowe. 	<p>ich znaczenie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych. 	
<p>7. Legendy o początkach Polski</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najważniejsze legendy związane z początkami Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: plemię, gród, legenda. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie Wielkopolskę i Gniezno. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: dynastia, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć najważniejsze polskie legendy, - wymienić różnice między legendą a historią. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać cechy charakterystyczne legendy, - odróżniać fikcję od prawdy historycznej, - wyjaśnić, kim byli Słowianie. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie legend dla poznania początków państwa polskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie siedziby Słowian. 	

<p>8. Dawni Słowianie <i>(temat dodatkowy)</i></p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazwy głównych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rolę i znaczenie grodów. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie tereny w Europie zamieszkane przez plemiona słowiańskie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać wygląd grodu słowiańskiego, - opisać wygląd słowiańskiej chaty. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać warunki naturalne panujące na ziemiach polskich w X w.,
<p>9. Chrzest Polski.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 966, - postacie: Mieszka I, Dobrawa, - przyczyny, które skłoniły Mieszka I do przyjęcia chrztu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie państwo Mieszka I. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia : poganin, gr od <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest, - opisać zmiany, jakie zaszły w państwie polskim po 966 r., 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: kultura zachodnioeuropejska, - znaczenie chrztu jako wydarzenia, które zapoczątkowało historię Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I., - wymienić elementy kultury zachodnioeuropejskiej, którą Polska przyjęła po 966 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić wierzenia Polan.
<p>10. Początki chrześcijaństwa w Polsce. <i>(temat dodatkowy)</i></p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: zakonnik (mnich). 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co się zmieniło w państwie Polan po przyjęciu chrztu przez Mieszka. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: łacina. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić najważniejsze zmiany, jakie w życiu Polan wprowadziła religia chrześcijańska 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie niektórych słów Słowian. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzec przykłady wpływu obcych języków na język Polan i język polski.

<p>11. Pierwszy król Polski.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1000, 1025, - postacie: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: zjazd gnieźnieński. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić decyzje ogłoszone podczas zjazdu gnieźnieńskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 997. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: wyprawa misyjna, wojowie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć historię zjazdu gnieźnieńskiego, - zlokalizować na mapie grody, które ogłoszono w 1000 r. biskupstwami 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postać: Ottona III. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: diadem, - znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć o wyprawie biskupa Wojciecha do Prus - wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie właściwej koronacji Bolesława Chrobrego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, - omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, - omówić dokonania Bolesława Chrobrego. - - wyjaśnić, w jakich okolicznościach nastąpiły zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie symbolicznej koronacji Bolesława Chrobrego dokonanej przez Ottona III, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać okoliczności powstania Drzwi Gnieźnieńskich i wyjaśnić, co przedstawiają.
<p>12. Wojna Bolesława Krzywoustego z Niemcami.</p> <p><i>(temat dodatkowy)</i></p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie: Bolesława Krzywoustego, Zbigniewa. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: rycerz. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, kim byli rycerze, - wskazać na mapie Głogów. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1109, 1138 - postacie: <i>Henryka V</i>, Gall Anonim. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia : trybut podział na dzielnice 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyczyny konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem. - przyczyny podziału państwa na dzielnice <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić przebieg konfliktu Bolesława Krzywoustego z <i>Henrykiem V</i>, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać przebieg oblężenia Głogowa, - ocenić decyzję Krzywoustego o podziale państwa..

<p>13. Zakony w Polsce. <i>(temat dodatkowy)</i></p>	<p>Uczeń potrafi: - wyjaśnić, czym zajmowali się zakonnicy.</p>	<p>Uczeń potrafi: - opisać tryb życia mnichów.</p>	<p>Uczeń zna: - postacie: <i>św. Benedykta, św. Franciszka.</i></p> <p>Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>reguła, jałmużna.</i></p>	<p>Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>skryba, skrytorium,</i> - znaczenie działalności zakonów dla rozwoju nauki i kultury na ziemiach polskich.</p> <p>Uczeń potrafi: - opisać dokonania <i>św. Franciszka,</i></p>	<p>Uczeń potrafi: - wyjaśnić, w jaki sposób działalność benedyktynów przyczyniła się do rozwoju Europy, w tym ziem polskich,</p>
<p>14. Król Kazimierz Wielki.</p>	<p>Uczeń zna: - daty: 1333, 1333–1370, - postać: Kazimierza Wielkiego.</p> <p>Uczeń rozumie: - pojęcie: zakon krzyżacki.</p> <p>Uczeń potrafi: - wskazać na mapie i umiejscowić w czasie państwo Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>Uczeń zna: - daty: 1364, 1370.</p> <p>Uczeń rozumie: - pojęcia: zakon, uniwersytet.</p> <p>Uczeń potrafi: - wymienić najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego,</p>	<p>Uczeń zna: - datę: 1138, - postacie: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzyńka.</p> <p>Uczeń rozumie: - przyczyny utworzenia Akademii Krakowskiej.</p> <p>Uczeń potrafi: - opowiedzieć o panowaniu Kazimierza Wielkiego z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej, zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka.</p>	<p>Uczeń rozumie: - pojęcie: rajca.</p> <p>Uczeń potrafi: - opisać sytuację państwa polskiego na początku panowania Kazimierza Wielkiego, - wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, - ocenić panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>Uczeń potrafi: - opisać okoliczności, w jakich doszło do rozbicia dzielnicowego Polski, - wymienić uczestników uczty u Wierzyńka. - wyjaśnić co to jest „Orli szlak”</p>

15. Unia Polski z Litwą.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1385, 1386, - postacie: Jadwigi, Władysława Jagiełły. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: unia, dynastia Jagiellonów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie Krewę i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar państwa polsko-litewskiego po zawarciu unii. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlaczego Jadwigę nazywa się królem Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, - wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1384, 1399. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać okoliczności, w jakich Jadwiga stała się władczynią Polski, - przedstawić najważniejsze informacje o państwie litewskim w II połowie XIV w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim.
---------------------------------	---	--	---	--	---

Wymagania edukacyjne na oceny z historii w klasie 4 okres II rok szkolny 2023/ 2024
(na podstawie materiałów udostępnionych przez GWO)

temat	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
16. Rycerze i ich zamki. <i>(temat dodatkowy)</i>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najważniejsze elementy konstrukcji zamków rycerskich służące obronie. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: rycerz. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać wygląd rycerskiego zamku. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co oznacza określenie rycerz bez skazy. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, czym się zajmował i jak się utrzymywał rycerz. 	

17. Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim.	Uczeń zna: - daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, - postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, - postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego.	Uczeń potrafi: - opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, - opisać przebieg bitwy pod Grunwaldem, - zlokalizować na mapie ziemię dobrzyńską, Grunwald i Toruń	Uczeń zna: - postacie najważniejszych uczestników bitwy pod Grunwaldem. Uczeń rozumie: - konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyżackiego.	Uczeń potrafi: - omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1386 r., - wyjaśnić, dlaczego w XIV w. Polska nie mogła odzyskać ziem utraconych na rzecz zakonu krzyżackiego.	Uczeń potrafi: - opisać relacje polsko-krzyżackie w XIV w.
18. Polska spichlerzem Europy. <i>(temat dodatkowy)</i>	Uczeń zna: - najważniejsze budowle Gdańska.	Uczeń zna: - datę: 1466, - postanowienia drugiego pokoju toruńskiego. Uczeń potrafi: - wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po wojnie trzynastoletniej.	Uczeń zna: - daty: 1454–1466. Uczeń rozumie: - pojęcia: wojna trzynastoletnia, spichlerz, - znaczenie dla Polski odzyskania dostępu do morza.	Uczeń potrafi: - omówić zmiany gospodarcze na ziemiach polskich w związku z odzyskaniem Pomorza Gdańskiego, - wyjaśnić, z czego wynikała potęga Gdańska.	Uczeń rozumie: - pojęcia: koga, Hanza.
19. O Akademii Krakowskiej.	Uczeń zna: - postać: Mikołaja Kopernika. Uczeń rozumie: - pojęcie: żak Uczeń potrafi: - umieścić w czasie odkrycie Mikołaja	Uczeń rozumie: - pojęcie: astronom Uniwersytet Jagielloński. Uczeń potrafi: - opisać życie krakowskiego żaka, - opisać odkrycie	Uczeń zna: - datę: 1400, - okoliczności odnowienia Akademii Krakowskiej. Uczeń rozumie: - pojęcia: teolog, absolwent, teoria.	Uczeń rozumie: - dlaczego odkrycie Mikołaja Kopernika zostało poddane krytyce. Uczeń potrafi: - wymienić przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej, - przedstawić poglądy	Uczeń potrafi: - opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika.

	Kopernika.	Mikołaja Kopernika.		uczonych w XV w. na temat budowy wszechświata.	
20. Złoty wiek kultury polskiej. <i>(temat dodatkowy)</i>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, królowej Bony,</i> - ramy chronologiczne złotego wieku w kulturze polskiej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: czasy zygmunto-wskie, złoty wiek. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: <i>arras.</i> odrodzenie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>przedstawić wkład Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta w rozwój kultury polskiej w XVI w.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: <i>1507, 1518.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić zabytki renesansu w Polsce -wymienić twórców literatury polskiego odrodzenia 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na czym polegał wpływ królowej Bony na rozwój kultury polskiej w XVI w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>opisać wygląd zamku królewskiego na Wawelu i kaplicy Zyguntowskiej.</i>
21 Założyciel Zamościa.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: szlachta, wolna elekcja, Rzeczpospolita, mąż stanu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać działalność Jana Zamoyskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1572, - przyczyny wojny Rzeczpospolitej z Moskwą. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: Moskwa, magnat (magnateria), rozejm.. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1576, 1577–1582. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na czym polegały zagrożenia związane z wolną elekcją. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić urzędy sprawowane przez Jana Zamoyskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1580, 1581–1582, 1582, - postać: Iwana Groźnego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić cele polityczne Stefana Batorego, - omówić politykę prowadzoną przez Stefana Batorego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać wygląd XVI-wiecznego Zamościa, - uzasadnić tezę, że Jan Zamoyski był mężem stanu

22. Warszawa stolicą Polski. <i>(temat dodatkowy)</i>	Uczeń zna: - postać: <i>Zygmunta III Wazy</i> Uczeń rozumie: - pojęcie: <i>stolica</i> .	Uczeń rozumie: - pojęcie: <i>srebrny wiek</i> .	Uczeń zna: - daty: <i>1587, 1596</i> .	Uczeń potrafi: - opisać <i>Warszawę jako stolicę państwa polskiego</i> .	
---	---	---	--	--	--

temat	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
23. Potop.	Uczeń zna: - daty: <i>1655, 1660</i> , - postacie: <i>przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego</i> . Uczeń rozumie: - pojęcie: <i>potop</i> , .	Uczeń zna: - postać: <i>Jana Kazimierza</i> , - postanowienia <i>pokoju kończącego wojnę ze Szwecją</i> . Uczeń rozumie: - pojęcie: <i>hetman</i> , - znaczenie <i>obrony Jasnej Góry dla przebiegu konfliktu ze Szwecją</i> .	Uczeń zna: - postać: <i>Karola X Gustawa</i> . Uczeń rozumie: - pojęcie: <i>wojna szarpana</i> . Uczeń potrafi: - wyjaśnić <i>przyczyny konfliktu Rzeczypospolitej ze Szwecją i z Moskwą w XVII w.</i>	Uczeń potrafi: - opisać <i>przebieg konfliktu między Rzeczypospolitej a Szwecją</i> , - opisać <i>przebieg obrony klasztoru na Jasnej Górze</i> , - opisać <i>skutki wojen prowadzonych przez Rzeczypospolitą w XVII w</i>	Uczeń potrafi: - opisać <i>jak zakończył się konflikt Rzeczypospolitej z Moskwą</i> , .
24. Bitwa pod Wiedniem.	Uczeń zna: - datę: <i>1683</i> , - postać: <i>Jana III Sobieskiego</i> . Uczeń rozumie: - , <i>odsiecz Wiednia, husaria</i> . Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>islam, muzułmanie</i> Uczeń potrafi: - opisać <i>wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego</i> , - opisać <i>wygląd</i>	Uczeń zna: - daty: <i>1672, 1673</i> , - postać: <i>Kara Mustafy</i> . Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>sułtan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar</i> , - znaczenie <i>zwycięstwa</i>	Uczeń potrafi: - opisać <i>przebieg oblężenia Wiednia</i> , -, <i>opisać organizację państwa tureckiego i jego cele polityczne</i>	Uczeń potrafi: - porównać <i>uzbrojenie husarza i janczara</i>

	- usytuować w czasie wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego.	pałacu w Wilanowie.	pod Wiedniem.		
24. W czasach Stanisława Augusta. <i>(temat dodatkowy)</i>	Uczeń zna: - daty: 1764–1795, - postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego. Uczeń rozumie: - pojęcia: Łazienki Królewskie, czasy stanisławowskie. Uczeń potrafi: - wyjaśnić, w jakim celu odbywały się obiady czwartkowe.	Uczeń zna: - główne zabytki znajdujące się w zespole pałacowo-parkowym w Łazienkach. Uczeń rozumie: - wpływ Stanisława Augusta na kulturę polską w XVIII w.	Uczeń zna: - postacie: Augusta II Mocnego, Augusta III Sasa, Ignacego Krasickiego, - ramy chronologiczne czasów saskich. Uczeń rozumie: - pojęcie: czasy saskie. Uczeń potrafi: - opowiedzieć o wyglądzie Łazienek Królewskich i znajdujących się tam zabytkach.	Uczeń potrafi: - przedstawić okoliczności wyboru Stanisława Poniatowskiego na króla Polski, - opisać przebieg obiadów czwartkowych. - wskazać miejsca w Warszawie związane z panowaniem Sasów.	Uczeń potrafi: - opisać sytuację Rzeczypospolitej w czasach saskich, - ocenić dokonania Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury.
25. Powstanie kościuszkowskie.	Uczeń zna: - daty: 1772, 3 V 1791, 1793, 1794, 1795, - postać: Tadeusza Kościuszki, - państwa biorące udział w I, II i III rozbiore Rzeczypospolitej, Uczeń rozumie:	Uczeń zna: - główne postanowienia Konstytucji 3 maja. - przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego Uczeń rozumie: - pojęcia: patrioci, konstytucja, Naczelnik powstania, insurekcja.	Uczeń zna: - daty: 1792, X 1794, Uczeń potrafi: - opisać okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja i II rozbioru Rzeczypospolitej, - opisać okoliczności klęski powstania kościuszkowskiego i III rozbioru	Uczeń rozumie: - przyczyny utraty niepodległości przez Polskę. Uczeń potrafi: - opisać okoliczności, w jakich doszło do I rozbioru Rzeczypospolitej, - wyjaśnić znaczenie polskiego zwycięstwa	Uczeń potrafi: - wyjaśnić co zrobili Polacy aby uratować niepodległość.

	<p>- pojęcia: rozbiór, kosynierzy.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczpospolitej w I, II i III rozbiórce.</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- opisać okoliczności wybuchu i przebieg powstania.</p> <p>- wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania kościuszkowskiego.</p>	Rzeczpospolitej.	pod Raclawicami.	
26. Jak powstał Mazurek Dąbrowskiego.	<p>Uczeń zna:</p> <p>- datę: 1797,</p> <p>- postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego,</p> <p>- słowa <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- odśpiewać trzy pierwsze zwrotki hymnu narodowego.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- wyjaśnić, jak doszło do wyemigrowania części Polaków z kraju po upadku powstania kościuszkowskiego,</p> <p>- przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- postać: Napoleona Bonaparte.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>- co oznacza sformułowanie: „wolność, równość, braterstwo”.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- opisać okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i>,</p> <p>- wyjaśnić jakie zasady obowiązywały w Legionach.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- opisać działalność Legionów Polskich we Włoszech.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- datę: 1927.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- przedstawić losy Legionistów poza Europą</p>
27. Powstanie styczniowe.	<p>Uczeń zna:</p> <p>- daty: 22/23 I 1863, 1863,</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- daty: 1830,, 1864.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: kongres wiedeński, konfiskata</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- porównać stosunek sił między Polakami a wojskiem rosyjskim w</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego</p>

	<p>- postać: Romualda Traugutta.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe), branka, tajne państwo,</p> <p>- przyczyny wybuchu powstania listopadowego i powstania styczniowego.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- wyjaśnić, czym było tajne państwo.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcie: Rząd Narodowy,</p> <p>- charakter powstania styczniowego.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- zlokalizować w przestrzeni powstanie styczniowe.</p>	<p>mienia, zsyłka.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- omówić funkcjonowanie tajnego państwa.</p>	<p>1863 r.,</p> <p>- opisać przebieg i okoliczności upadku powstania styczniowego.</p>	<p>w latach 1815–1830,</p>
<p>28. O polską mowę . <i>(temat dodatkowy)</i></p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- datę: 1901,</p> <p>- cele rusyfikacji i germanizacji.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <p>- pojęcia: <i>rusyfikacja, germanizacja, strajk szkolny we Wrześni.</i></p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- postać: Michała Drzymały.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <p>- wyjaśnić, w jaki sposób Polacy walczyli z rusyfikacją i z germanizacją.</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <p>- przyczyny podjęcia przez władze rosyjskie polityki rusyfikacyjnej oraz przyczyny podjęcia przez władze niemieckie polityki germanizacyjnej.</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- omówić działalność władz rosyjskich i władz niemieckich wobec Polaków.</p>	
<p>29. Polska laureatka Nagrody Nobla.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- postać: Marii</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- wymienić najważniejsze</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- przedstawić sytuację</p>	<p>Uczeń zna:</p> <p>- postać: Alfreda Nobla,</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <p>- opisać dzieciństwo</p>

	<p>Skłodowskiej-Curie.</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: Nagroda Nobla. 	wynalazki XIX w.	<p>kobiet w XIX w.,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać różnice w położeniu kobiet i mężczyzn w XIX w., - wyjaśnić, jak zmieniło się życie człowieka dzięki wynalazkom XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - największych wynalazców XIX w. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać działalność Marii Skłodowskiej--Curie we Francji. 	<p>Marii Skłodowskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiedzieć o działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie.
30. Odzyskanie niepodległości.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 11 XI 1918, - postać: Józefa Piłsudskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, jak doszło do odzyskania przez Polskę niepodległości. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1914–1918. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co było przyczyną tzw. kryzysu przysięgowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: VIII 1914. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: państwa centralne, ententa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić państwa wchodzące w skład wrogich obozów polityczno--wojskowych. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyczyny wybuchu I wojny światowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na czym polegała różnica między I wojną światową a wcześniejszymi konfliktami. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić działalność polityczną i wojskową Józefa Piłsudskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: IV 1917, 1917. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać skutki I wojny światowej, - dostrzec związki między sytuacją międzynarodową podczas I wojny światowej a wydarzeniami na ziemiach polskich.
31. Wojna polsko-radziecka. <i>(temat dodatkowy)</i>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1919–1921, 13–16 VIII 1920. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: Rosja Radziecka, Bitwa Warszawska, Cud 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano Cudem nad Wisłą, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1921. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: kontratak, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać przebieg wojny 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1917, II 1919. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: komunizm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać sytuację w Rosji 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować ideologię komunistyczną.

	<p>nad Wisłą,</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej. 		<p><i>polsko-radzieckiej</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać symboliczne elementy ukazane na obrazie Cud nad Wisłą. 	<p>po przejściu władzy przez komunistów.</p>	
32. Polskie osiągnięcia.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego,, - przyczyny budowy Gdyni. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zlokalizować na mapie Gdynię, magistralę kolejową, COP. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postanowienia konferencji pokojowej kończącej I wojnę światową dotyczące granic Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), - przyczyny powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1922, 1926, 1937. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z czego wynikały trudności w integracji ziem polskich po rozbiorach. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać okoliczności powstania portu i miasta Gdyni, - omówić proces tworzenia COP. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległości.
33. Szare Szeregi.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, - postacie: Adolfa Hitlera, Aleksego Dawidowskiego „Alka”, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, - jedną z przyczyn wybuchu II wojny światowej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - datę: 1943, - najważniejsze akcje przeprowadzone przez Szare Szeregi. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: mały sabotaż, Akcja pod Arsenalem, hitlerowcy, Armia Krajowa <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: obóz koncentracyjny, kryptonim. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać działalność hitlerowców wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić organizację ruchu oporu na ziemiach polskich, - opisać cele i przebieg wybranych akcji przeprowadzonych przez Szare Szeregi. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -- omówić organizację Szarych Szeregów w czasie okupacji niemieckiej.

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: okupacja, ruch oporu, Szare Szeregi, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na mapie państwa, które we IX 1939 r. zaatakowały Polskę. 	<ul style="list-style-type: none"> - omówić działalność Szarych Szeregów. 			
34. O żołnierzach niezłomnych.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1944, 8 V 1945, - postacie: Józefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plany Stalina wobec Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: rząd londyński (emigracyjny), żołnierze niezłomni (wyklęci). <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać działalność Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki” w czasie wojny. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać w jaki sposób Stalin realizował swoje plany wobec Polski, - przedstawić okoliczności zakończenia II wojny światowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tragedię żołnierzy niezłomnych prowadzących walkę z komunistami w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić okoliczności aresztowania, procesu i śmierci Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: Urząd Bezpieczeństwa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić sposoby walki komunistów z przeciwnikami.
35. Papież Polak.	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1978–2005, - postać: Karola Wojtyły. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postać: Stefana Wyszyńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1946, 1956. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: prymas, odwilż. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powód, dla którego władze komunistyczne dążyły do podporządkowania sobie wszystkich organizacji w 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać sytuację w państwie polskim po przejściu władzy przez komunistów.

	- pojęcie: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL).	- opisać działalność Karola Wojtyły jako papieża Jana Pawła II.	Uczeń potrafi: - wyjaśnić przyczyny odwilży i wskazać jej główne przejawy.	Polsce.	
36. Pokojowa rewolucja „Solidarności”	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, - postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, rozmowy okrągłego stołu. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wybrane żądania robotników zawarte w 21 postulatach. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: postulaty, walka bez przemocy. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, na czym polegała walka bez przemocy. - wyjaśnić, jakie były skutki rozmów okrągłego stołu. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie: internowani. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawić stosunek władz komunistycznych do „Solidarności”, - opisać okoliczności wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - daty: 1981, 1983. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać przebieg strajku robotników w Stoczni Gdańskiej, - dostrzec krajowy i międzynarodowy odzew, jaki wywołała walka bez przemocy. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić gospodarcze skutki rządów komunistów.